

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับของประชาชน
ตำบลน้ำรัศ อำเภอนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่

ผู้เขียน นางอินทรา เทียมแสน

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลชุมชน)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยูยงค์ จันทร์วิจิตร ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา เหลืองอากาศ กรรมการ

บทคัดย่อ

โรคพยาธิใบไม้ตับ เป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญของภาคอีสานและภาคเหนือของประเทศไทย การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับในประชาชน ตำบลน้ำรัศ อำเภอนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ โดยการศึกษาย้อนหลังแบบจับคู่ (Match case control study) ขนาดตัวอย่างได้จากการคำนวณจากโปรแกรม Epi Info Version 6.0 โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่น (α) 95%, อำนาจการทดสอบ ($1-\beta$) 80% อัตราความชุก 11.60 ซึ่งได้จากโครงการเฝ้าระวังโรคหนองพยาธิตำบลน้ำรัศครั้งล่าสุด และค่า Odds Ratio จากการทบทวนวรรณกรรมเท่ากับ 3.54 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 148 คน จากทะเบียนผู้เข้าร่วมโครงการตรวจคัดกรองหนองพยาธิ โรงพยาบาลนองม่วงไข่ ในเดือน กุมภาพันธ์ 2550 แบ่งเป็นกลุ่มศึกษาจำนวน 74 คน โดยใช้เกณฑ์การตรวจพบพยาธิใบไม้ตับในอุจจาระ ตั้งแต่ 1 ใบ ขึ้นไป และกลุ่มควบคุมจำนวน 74 คน ที่ตรวจไม่พบไข่พยาธิใบไม้ตับในอุจจาระ และมีเพศเดียวกันกับกลุ่มศึกษา มีอายุห่างกันไม่เกิน 5 ปี อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน หรือหมู่บ้านใกล้เคียง รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และค่า Odds Ratio จาก McNemar Chi-square test for matched pair data และ Binomial exact probability test

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการบริโภค คือ การรับประทานปลาดิบ หรือ ปลาสุก ๆ ดิบ ๆ มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($OR = 3.67, 95\% CI = 1.04 - 11.05$) ส่วนความรู้เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับ และการขับถ่ายอุจจาระ เมื่อออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ ($OR = 0.57, 95\% CI = 0.67 - 28.24$ และ $OR = 0.84, 95\% CI = 0.45 - 1.62$) ตามลำดับ

ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรมีการวางแผนและดำเนินการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการให้ความรู้และสร้างความตระหนักในพฤติกรรมบริโภคที่ถูกต้อง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title Risk Factors of Opisthorchiasis Among People in Numrat Subdistrict, Nong Muang Khai District, Phrae Province

Author Mrs. Intra Tiamsan

Degree Master of Nursing Science (Community Nursing)

Independent Study Advisory Committee

Assistant Professor Dr. Yuwayong Juntarawijit Chairperson

Assistant Professor Suchada Luang-a-pamong Member

ABSTRACT

Opisthorchiasis is a public health problem in north and northeast Thailand. The purpose of this matched case-control study was to investigate risk factors of opisthorchiasis among people in Numrat subdistrict, Nong Muang Khai district, Phrae province. Sample size was calculated using Epi Info Version 6.0 Program, setting an alpha level of 95% and a study power of 80%, prevalence rate 11.60, and OR=3.54. One hundred forty eight subjects were selected from the screening helminthes infection project of Nong Muang Khai hospital in February 2007. Study group consisted of 74 persons who had opisthorchis's egg and 74 persons who had no opisthorchis as the control group. Two groups were matched by gender, age and location. Data were collected by using an interview form. Data were analyzed by descriptive statistics, Odds Ratio from Mcnemar Chi-square test for matched pair data and Binomial exact probability test.

The study revealed that eating raw fish was significantly associated with opisthorchiasis (OR=3.67, 95% CI=1.04 – 11.05). It was found that knowledge of opisthorchiasis and defecating behavior were not significantly associated with opisthorchiasis (OR = 0.57, 95% CI = 0.67 - 28.24 and OR = 0.84, 95% CI = 0.45 - 1.62 respectively).

The study shows that health care personnel should plan and prevent opisthorchis infection especially providing knowledge and build awareness of correct eating behavior.